

Rozeke

Guillaume Van der Stighelen

Na de mis in de kapel, die hij bijwoont vanaf de galerij, waar mère supérieure Rosalia voor hem een comfortabele stoel heeft laten neerzetten, loopt Guillaume Van der Stighelen terug naar zijn kamer.

De fijne regen van vanochtend is veranderd in stoffige sneeuw, die tegen de hoge ramen van de gang waait en daar weer druppels wordt. Zuster Angelica, die om tien uur zijn thee komt brengen, zal hem zeggen dat het geen weer is om te wandelen vandaag. En hij zal zeggen dat ze zich daar niet mee moet bemoeien. Waarop zij zal zeggen dat hij geen achttien meer is, en hij zal haar terechtwijzen dat hij juist daarom in beweging moet blijven. Een mens van bijna negentig die kan wandelen zonder stok, moet niet binnen blijven zitten op een stoel. Zuster Angelica zal met haar hoofd schudden en de kamer verlaten met het theeservies van gisteravond. Niets is er aan te vangen met die koppige oude vent.

Voor de deur van zijn kamer blijft hij staan om de sleutel te zoeken in de zak van zijn veston. Of in zijn broek. Of in zijn binnenzak. Nooit heeft hij naar zijn sleutels hoeven zoeken. In Villa Caroline in Mariaburg, in het vakantiehuis op de linkeroever, zelfs in de winkel had hij een haakje om de sleutel aan te hangen. Het zoeken naar sleutels is verlies van kostbare tijd. Dat heeft hij altijd gevonden. Het eerste wat hij nieuwe jongens leerde in zijn werkplaats, was het gereedschap op zijn plaats te leggen. Klanten betalen niet om een loodgieter zijn griptang te zien zoeken.

Nu vindt hij zijn eigen sleutel niet, in zijn eigen zakken.

Zijn hand, die altijd zo stevig de pijpsnijder en de buigtang heeft gehanteerd, beeft. Zonder dat hij het heeft voelen aankomen, stroomt warm vocht in de luier die de jonge verpleegster hem vanmorgen heeft omgedaan, na het wassen.

Hij vloekt op de sleutel. Normaal haalt hij gemakkelijk het watercloset dat mère Rosalia voor hem heeft laten installeren. Het laatste exemplaar van 'Le Trône du Roi', dat hij altijd heeft bewaard als toonzaalmodel.

Onder in zijn vestzak zit een klein gaatje waar zijn vinger door kan. Hij tast met beide handen de onderkant van het vest af en voelt in de voe-

ring de sleutel zitten. De luiër kan niet alles opvangen. Er rolt een koude druppel in de holte van zijn knie. Vloekend steekt hij de sleutel in het sleutelgat en draait.

Hoewel hij zeker weet dat de verpleegster vanochtend de gordijnen heeft opengetrokken, is de kamer donker. Hij zoekt naar de zwarte ronde doos waarop de schakelaar van het licht zit.

‘Lang zal ’m leven! Lang zal ’m leven!’

De stem van Virgeke galmt het luidst. Franske en Robert doen hun best om mee te doen. Het zijn harde werkers, maar zingen zijn ze niet gewoon.

‘Hiep, hiep, hiep!’

‘Hoera!’

Er komt nog een stem bij. Hij heeft m̀ere Rosalia niet zien staan. De kleine non klapt vrolijk in de handen.

‘Félicitations, monsieur Van der Stighelen. Proficiat vanwege alle zusters. Achtentachtig, wel, wel... Proficiat. Mais je vais vous laisser. Ge-niet ervan.’

Klein, en dan nog eens dubbel voorovergebogen, glijdt de non de kamer uit, de deur achter zich dichttrekkend.

‘Dat was een verrassing, monsieur Guillaume! Dat had ge niet verwacht! Gelukkige verjaardag!’

Virgeke duwt haar zoon en de trouwe chauffeur die ze haar hele leven heeft gekend als haar vader, opzij en stapt met open armen op haar baas af, die haar gebaart niet zo dichtbij te komen. Nooit heeft ze hem omhelsd, ze moet daar nu niet mee beginnen. Zeker niet nu ze kan ruiken dat hij zijn sleutel niet op tijd gevonden heeft. Franske en Robert helpen hem tegen zijn zin in de fauteuil die ze versierd hebben met twee slingers die elk in de vorm van een acht zijn gedraaid.

Het nat in de katoenen luiër is koud geworden, maar neemt snel weer de temperatuur van zijn lichaam aan, nu hij erop zit. Hij overweegt weer op te staan, maar de kans dat er een vlek zit op de pluchen zitting is groot. Dus besluit hij het uit te zitten. Hij zal doen of hij in slaap dommelt en Virgeke zal haar mannen in stilte de kamer uit sturen.

Franske doet een stap naar voor, met zijn handen achter de rug.

‘Gelukkige verjaardag, monsieur Guillaume!’

Hij kijkt de jonge kerel aan. Hij heeft al eerder gelijkenissen gezien, maar nu valt het echt op. Franske heeft de zwarte kop haar van zijn echte grootvader en de rustige donkere ogen onder de zware wenkbrauwen. Hoe oud zou Sus nu geweest zijn? Het rommelt in zijn maag. Ook dat nog.

Hij trekt het lint los dat rond de verpakking zit van het pakje dat Franske op zijn schoot heeft gelegd, en opent de doos. Er zit een apparaat in met een elektrisch snoer.

‘Het ziet er geweldig uit, jongen. Wat is het?’

‘Is hier een stopcontact? Ik zal het u laten zien.’

Guillaume kijkt rond. Hij heeft nog nooit een stopcontact nodig gehad.

‘Leg maar uit, jongen, wat het is. Ik zie het wel van hieruit.’

Franske loopt naar de deur en steekt de stekker in het stopcontact dat op de plint gemonteerd zit.

‘Voorzichtig!’

Virgeke heeft dan wel een man en een zoon die elektricien zijn, veel vertrouwen heeft ze nog niet in al die nieuwigheden. Franske lacht haar uit en duwt op een knop, waarop het apparaatje begint te zoemen. Hij duwt het tegen zijn eigen donkere kin en er knarsen kleine haartjes.

Guillaume wil opstaan om van dichtbij te zien wat er gebeurt, maar bedenkt zich net op tijd. Franske trekt het snoer uit het contact en brengt het toestel naar hem toe. ‘De Philishave!’

Guillaume drukt het gas dat uit zijn darmen wil, terug naar binnen. Hij krult de enkele haren die zijn overgebleven van zijn ooit zo trotse moustache naar boven en zet zijn gezicht zoveel hij kan op nieuwsgierig. Zolang de jongen blijft praten, hoort niemand het pruttelen in zijn buik.

‘Ge weet dat de Amerikanen een apparaat hebben uitgevonden om u te scheren, zonder mes, zonder zeep. Groot succes, maar ’t werkte van geen kanten. Een Antwerpenaar die in de radiofabriek van Philips werkt, heeft dat eens goed bekeken en een nieuw systeem bedacht.’

Franske duwt op een klepje en twee ronde schijfjes met gaatjes gaan omhoog met een veertje.

‘Kijk, monsieur Guillaume. Hieronder zitten twee kleine assen in bakeliet. Verbonden met een motortje. Die doen de ronde mesjes draaien.’

‘Een Antwerpenaar, Franske?’

‘Horowitz.’

‘Alexander Horowitz’, voegt Robert eraan toe. Hij kent het belang van een christelijke voornaam.

‘Een heel goeie klant van papa. Een echte uitvinder. Een genie. Vorige maand zijn ze in productie gegaan. Volgende week liggen ze in de winkel. En u hebt er een. Als eerste in de hele wereld!’

Guillaume bestudeert het apparaat en klikt het dekseltje van de mesjes weer dicht.

‘En dat marcheert?’

‘Beter dan met een mes, en ge kunt uzelf niet snijden!’

‘En wat als dat ontploft?’

‘Allee, monsieur Guillaume. Waarom zou dat ontploffen? Hier, voel dan.’

De jongen buigt zich met zijn kin vooruit over Guillaume, beide handen steunend op de leuning van de fauteuil. Guillaume wil hem wegduwen voor Franske iets ruikt. Maar deze neemt de knokige hand van Guillaume en brengt die naar zijn kin, op de plek waar hij zich zonet geschoren heeft. Het verschil is opmerkelijk. Een streep gladde jongenshuid tussen de zwarte harde stoppels van een volwassen man.

Hij kent die stoppels. Sus liet hem er altijd trots over wrijven toen hij zelf nog een kleine jongen was.

‘Elektriek is de toekomst, monsieur. Meneer Horowitz is in Amerika geweest. Ge kunt niet geloven wat ze nog allemaal gaan uitvinden.’

Naast de baard en de brede schouders van Sus herkent Guillaume ook iets van zichzelf. Iets in de schittering in de ogen van de jongen. Hij herinnert zich hoe hij zelf zijn eigen vader, Docus, vertelde over de jonge arts Victor en zijn ideeën over een buizensysteem in de stad met drinkbaar water, en hoe hij hem ervan probeerde te overtuigen dat er voor een loodgieter meer toekomst zat in water dan in gas. En hoe zijn pa het hem lachend uit het hoofd probeerde te praten, maar het allemaal goedvond, als hij maar niet meer achter de vrouwen liep te janken en strontzat werd thuisgebracht door de garde civique.

Hij en Sus, wat waren ze twee goeie grootvaders geweest als de we-

reld normaal in elkaar had gestoken. Maar de wereld steekt niet normaal in elkaar. De gazetten schrijven dat er weer oorlog dreigt. Altijd paniek zaaien. Alsof de Duitsers twee keer dezelfde stommititeit zouden uithalen.

Hij haalt diep adem en de scherpe geur van zijn urine dringt de neusgaten binnen. Achttien kleinkinderen heeft hij en alleen de meid is hier met haar zoon en haar vermeende vader om zijn verjaardag te vieren. Zacht duwt hij Franske van zich af en sluit de ogen, in de hoop dat het gezelschap in stilte verdwijnt.

Iemand legt een deken over zijn dunne bevende benen. Dat zal Virgeke zijn. Hij hoort gefluister, geschuifel en een poging om de deur geruisloos te openen en te sluiten. Daarna is het stil en drukt hij met zijn voet de knop in onder de salontafel. Zuster Angelica mag de jonge verpleegster sturen.

Buiten hangt de grijze hemel vol dikke vlokken sneeuw, die op en neer waaien tussen de donkere muren van het gasthuis.

© 2023 Manteau / Standaard Uitgeverij nv, Franklin Rooseveltplaats 12,
B-2060 Antwerpen en Guillaume Van der Stighelen

Vertegenwoordiging in Nederland:

New Book Collective, Utrecht

www.newbookcollective.com

Eerste druk februari 2023

Omslagontwerp: Leen Depooter – quod. voor de vorm.

Omslagillustratie: Penelope Deltour

Opmaak binnenwerk: Ready2Print

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 978 90 223 3974 9

D/2023/0034/182

NUR 301